

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SE PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O serie garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefranate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 268.

Luni Marți, 3 (15) Decembrie.

1885.

Brașov, 2 Decembrie 1885.

Sârbii și Bulgarii nu se pot nicicum înțelege asupra condițiilor armistițiului. Negocierile dintre cuartierul general delă Nișu și cel delă Pirotu n'au avut nici un rezultat. În timpul din urmă guvernul sârbesc a observat tactica tăcerii, așa că guvernul bulgar s'a vădit silit să se adresa printr'o notă nouă către puteri, rugându-le să facă presiune asupra Sârbiei spre a se pute ajunge la încheierea unui armistițiu, care se pot servi de basă unei păci onorabile și durabile. Guvernul sârbesc asemenea a făcut un demers pe lângă marile puteri în favoarea pretensiunilor sârbe.

În modul acesta apar pe scenă erași puterile semnatare a tratatului de Berlin ca mijlocitoare de pace. S'a și făcut în direcțiunea această un pas din parte-le învoindu-se Germania, Austria, Rusia și Italia — se țice că la inițiativa celei din urmă — de a trimite pe câmpul de războiu o comisiune compusă dintr'unu oficer de stat major austriac și din atașatii militari delă ambasadele numitelor puteri din Viena, spre a stabili linia de demarcațiune între pozițiunile celor două armate beligerante.

Se asigură că comitele Kalnoky stăruiesc tare, ca să se rezolve cât mai curând cestiunea demarcațiunii. E de temut însă că comisiunea austro-germano-ruso-italiană va întâmpina mari piedeci, căci guvernul bulgar declară în nota sa, că tragerea de nouă linii de demarcațiune, luând de basă țiuă în care comitele Khevenhüller a intervenit, va pricinui multe contestațiuni și neînțelegeri.

De trei luni puterile, în frunte cu cele trei împărății „aliat”, se tot sfătuiesc și mijlocesc însă fără alt rezultat decât că au încurcat lucrurile și mai tare.

După ce au încetat ostilitățile, în urma intervenirei austro-ungare, oficioșii din Viena și Peșta nu mai vorbeau de restabilirea statului quo ante, ci exprimau speranța, că lucrurile se vor aplană prin recunoșterea uniunii bulgare, fără ca Sârbia să sufere vreo scădere. Rusia, își țiceau ei, se va învoi în cele din urmă la un asemenea aranjament.

Se pare însă că Rusia nu vrea să scie de o asemenea regulare a cestiunii, prin care i s'ar prepara Austro-Ungariei un succes mare diplomatic. Opiniunea publică în Rusia s'a pronunțat categoric pentru cauza bulgară și în contra misiunii Khevenhüller. Cabinetul din Petersburg a demonstrat ce-i drept în contra acestui curent, prin avertismul ce l'a dat țiarului „Russ”, dăr în fond gândul lui este totu același, de a paraliza influința și planurile austriace.

D-lu de Giers pare că voiesce a-și ajunge scopul prin aceea, că stăruiesc încă și acum să se restabilească status quo. În cazul acesta Austria n'are încătrău, trebuie să sufle și ea din același corn. E învederat însă, că cu cât puterile vor ține mai mult la aceea, ca să se restabilească starea de mai înainte, cu atât confuziunea va deveni mai mare.

Din această confuziune Rusia poate profita și poate aduce cu încetul lucrurile acolo ca Bulgarii să se roge erași în genunchi de țarul să le vină întru ajutor.

Status quo nu se poate restabili fără întrebuirea forții și fără intervenirea armatei turcesc. Rumelioții au declarat prin meetinguri că nu să lasă de uniune odată cu capul. De altă parte prințul Alexandru declară, că privește pe trimisul Sultanului numai ca oșpe cu care voiesce a conversa asupra situațiunii generale.

Turcia a prevădit încurcăturile și a mobilizat pân' acum 280,000 omeni, ear acum aduce din Asia încă 45 batalioane. Indată ce ar interveni însă în Rumelia orientală cu armata, Grecii i-ar sări în spinare și Rusia ar ave ocașine să sară în ajutor Bulgariilor.

Cum să se restabilească dăr status quo?

Războiul dintre Sârbi și Bulgari.

Belgrad, 11 Decembrie. Ministrul Garașanin a adresat reprezentanților de aci ai puterilor o notă în care arată, că toți comandanții trupelor regale se plâng că Bulgarii nu respectă starea de încetare a ostilităților ce există delă 23 Noembrie. Guvernul regal dorește, ca marile puteri să pună capăt unei situațiuni care ar trebui să aibă ca urmare redeschiderea ostilităților.

Sofia, 11 Decembrie. În fața tăcerii persistente a guvernului sârbesc, guvernul princiar a adresat puterilor o nouă notă, în care se cuprind declarațiunile următoare: Serbia caută numai să câștige timp pentru a reconstitui forțele sale slăbite. Propunerile Serbiei nu se pot primi, pentru că nu conținu oferta de a trata despre pace în timpul armistițiului propus. Tragerea noiei linii de demarcațiune, luând de basă punctele ocupate în țiuă în care comitele Khevenhüller a intervenit, va da locu la contestațiuni și neînțelegeri. Fără încetarea ostilităților, Sârbii ar fi fost constrânși să evacueze teritoriul Vidinului. Nota mai spune, că situațiunea respectivă a celor două armate nefiind egală, o evacuare reciprocă n'ar fi justificată. Guvernul bulgar speră de, că puterile vor exercita o presiune efectivă, pentru a ajunge la concluderea unui armistițiu destinat a pregăti o pace onorabilă, căci scopul principal al puterilor trebuie să fie a pune capăt acestui războiu fraticid.

Belgrad, 11 Decembrie. Pentru toate eventualitățile, în armările și trimiterile de trupe și munițiune continuă. Armata Nișavei și-a terminat noul său marș strategic. În casu de reîncepere a ostilităților, se pare, că lovitura principală o vor da Bulgarii la Knjazevaz, ca încungurându de fileul Nișavei să forțeze trecerea pe șosea Banja-Alexinac. Generalul Horvatovic luând comanda supremă, a pus orecare condițiuni: nici o influință a operațiunilor militare, mână liberă în numirea statului major și comandanților de despărțeminte.

Nișu, 11 Decembrie. La Plocea, spre sudost de Nișu, se lucrăză mereu la șanțuri, care sunt ocupate de o formidabilă artilerie. Acestea sunt a doua linie a pozițiunilor sârbesc, ocupate de trupe regulate, pe când antea linia e formată aproape de Ak-Palanca de rezervă. Poporațiunea acestor ținuturi fuge la Nișu și poporațiunea de aci se teme de o retragere a trupelor sârbesc, deși sunt mai tari ca cele bulgare. Multe familii fugu la Belgrad și în Ungaria.

Petersburg, 11 Decembrie. Prin influința personală a împărătesei Maria Teodorovna, prințul Alexandru se află erași în mare favoare la țarul, care a și primit din partea prințului o scrisore de justificare.

Constantinopol, 12 Decembrie. Prințul Alexandru a telegrafiat Porții, că deorece el nu scie ce a făcut conferința, nu poate lua nici o hotărare fără adunarea națională. El crede, că mai bine să se amâne rezolvarea cestiunii rumeliote până în Februarie.

Belgrad, 12 Decembrie. Reprezentanții de aci ai marilor puteri au primit însărcinarea d'a mijloci armistițiului și a-și da părerea despre situațiune și despre modul cum s'ar putea înlătura definitiv războiul.

București, 12 Decembrie. Din Sofia se raportă guvernului de aci: Două corăbii austro-ungare ce navigau sub bandiera sârbescă ar fi desbarcat munițiune și soldați sârbesc pe teritoriul bulgar ocupat de Sârbi, pe când transportarea de răniți bulgar delă Lom-Palanca la Rusciuc ar fi refuzată.

Turcia concentrează vr'o 5000 de omeni în Avlona, spune o telegramă din Cattaro.

Răniți ce se află în îngrijire pe teritoriul sârbesc erau la 5 Decembrie: în Belgrad 3600, în Nișu 400, împărții în țera 300, așa că după 12 zile de luptă numărul răniților ajunsese enorma cifră de 4,300 omeni.

La 11 Decembrie a trecut prin Belgrad spre Nișu un tren separat cu vagoane d'ale căii ferate unguresc, încărcate cu cartușe (patrone) și munițiune.

România și evenimentele balcanice.

Cu ocașiunea discușiunii pe paragrafe a răspunsului la Mesagiul tronului d. M. Cogălniceanu luând cuvântul la paragraful al doilea relativ la situațiunea esteriură a României țice:

D. M. Cogălniceanu: D-lor deputați, ministrii au pus în gura Maiestății sale Regelui această frază, seu mai bine această perioadă: „Având o pozițiune tare și bine lămurită, fiind în relațiunile cele mai amicale cu toate statele, am urmărit cu liniște, însă cu mare băgare de seamă, evenimentele ce se desfășură dincolo de Dunăre. Neamestecul nostru într'un conflict în care mai înainte de toate trebuia să se pronunțe puterile semnatare tratatului din Berlin, era delă șine indicat. Cu toate acestea nu am putut să nu simțim o vie părere de rău, când îngrijiri s'au ivit, că pacea generală ar putea fi turburată, aceea pace atât de trebuincioasă dezvoltării tuturor popoarelor, er mai ales nouă, cari avem încă atât de mult de lucrat pentru a ajunge la acel grad de dezvoltare și de progres, la care aspirăm cu toții.”

D-lor, de mai înainte, declar eu, membru al opozițiunii și membru declarat, declar cum că aceste cuvinte: „neamestecul nostru într'un conflict”, are totă respectuoasă și mica, dăr complectă mea aprobare. Da, bine a făcut guvernul, că nu s'a amestecat în conflict, căci cum țice Mesagiul Regal, dacă este o țera, care are nevoie de pace, suntem noi. În răspunsul ce a dat președintele consiliului la interpelarea D-lui N. Ionescu, a țis erași aceste cuvinte, cari au totă respectuoasă mea aprobare: că ne sunt dragi Bulgarii, dăr până acolo unde nu se jignesc interesele noastre; în adevăr, D-lor, dacă este o națiune care poate să aibă totă simpatia noastră, este națiunea bulgară, care într'un scurt timp s'a organizat, și care în câmpul de războiu, întocmai ca și noi, a știut să apere țera; și facu urările mele cele mai sincere pentru recunoșterea faptului împlinit.

Însă odată această declarațiune făcută, vine întrebarea ridicată chiar de D. președinte al consiliului: dacă nu trebuie să ne îngrijim de interesele noastre, nu ca să căutăm certă, dăr ca să avem în vedere, când arde casa vecinului, că poate ușor să ardă și casa noastră.

Hotarele Dobrogei până în țiuă de astăzi nu sunt încă determinate, și ni s'au făcut multe greutăți în această privință. Vine dăr întrebarea: dacă nu era momentul oportun, ca dând noi cel puțin sprijinul nostru moral vecinilor noștri bulgari, să lămurim și situațiunea noastră despre Bulgaria? Eu cred că ușor am fi putut dobândi acesta.

La 1876, când a izbucnit războiul între Serbia și Turcia, am făcut un mare serviciu Serbiei și totodată și nouă. Cabinetul d-lui Ion Brătianu a stăruit și a isbit să facă să se recunoască neutralitatea Dunărei de sus; căci dacă războiul între Turcia și Serbia ar fi ajuns la Dunăre, negreșit că interesele noastre era să fiă forte jicnite. Europa a fost așa de bună de a acceptat chipul de vedere al cabinetului Brătianu, și astfel s'a isbit ca războiul să nu fi transportat la Dunăre.

Astăzi resbelul a fost transportat la Dunăre, ghiulele sârbesci au trecut peste Dunăre la Calafat, și în momentul acesta încă Sârbii sunt totuși împrejurul Vidinului.

Vidinul are o mare importanță; Vidinul față în față cu Calafatul face pe cel care va stăpâni aceste două puncte să fiă stăpân pe Dunăre. Este un punct de Gibraltar, așa a recunoscut însuși comitele Andrassy ministrul Austriei. Este de o mare importanță de a se sci în mâna cui se află Vidinul.

D-lor, cestiunea Dunărei este rezolvată și nu este rezolvată. Prin tratatul dela Londra este rezolvată, prin rezistența noastră este nerezolvată. Nu știu ce poate aduce ziua de mâine; dăr faptul este pozitiv cum că în față cu Dunărea română este Dunărea bulgară, și interesele Dunărei române sunt interesele Dunărei bulgare. Ori cum va fi lucrul, totdeauna avem să fim în înțelegere și când va fi să avem o poliție pe Dunăre, mai bine este ca acea poliție să se facă de doi, decât de trei sau patru.

Am vădit în conflictul Dunărenu, că Serbia observă o politică cu totul separată a ei și mai bine dăcând, aliată cu cererea Austriei în contra chipului de vedere al nostru și al Bulgariei. Serbia este un stat Dunărenu ca și România, cu singura deosebire că interesele cele mari ale Serbiei sunt la Dunărea de dincolo de Porțile de fier; și Serbia ocupându-se de acele interese principale, ea care a dobândit un tratat avantajos cu Austria în privința navigației, nu se ocupă atât de Dunărea de jos, s'a despărțit de noi pentru odată în istoria noastră contimpurană. Ei bine, când vedem pe Serbia că atacă Vidinul, când vedem pe Serbia, că vrea să ia Vidinul, nu se cuvine să dăcăm și noi un cuvânt, cum l'am dăc și la 1876 și cum poate să-l dăcăm și mâine? Noi oprind resbelul de pe lângă Vidin, facem un serviciu mare Bulgarilor, căci chiar Bulgarii nu erau încredințați de rezultatul luptei lor naționale și eroice. În momentul acela, eu cred, că dând un ajutor moral Bulgarilor la Vidin, putem și noi să dobândim limitarea noastră la fruntaria dela Silistra. Nu fac nici o acuzație guvernului, și știți de ce? Pentru că nu știu ce a făcut; mă mărginesc numai înaintea faptului brutal, adică a intervenirii guvernului, și-i exprim mulțumirile mele. Dăr totdeauna, vădând până acum, cel puțin din străinătate, căci noutățile în privința politicii noastre din afară nu le aflăm decât din străinătate, mă simț dator să arăt părerea mea de rău, că țera n'a fost pusă în pozițiune să cunoască starea lucrurilor.

D-lor, cum este astăzi Dobrogea, este cu nepuțință ca România să creșă, că va putea face ceva în ea; că va putea lipi țera aceea cu a noastră, într'un mod permanent, adică să devină o Românie trans-danubiană, fără frică ca să o pierdem, pe cât timp pozițiunea noastră de frontieră nu va fi regulată. Numai atunci nu vom avea nici un conflict cu Bulgaria, ci din contră li vom avea vecini buni.

D-lor, sunt și eu nițel dobrogen, și ca dobrogen sunt în pozițiune de a cunoaște mai bine cele ce se petrec acolo.

Poporațiunea bulgară, care este acolo, este o bună populațiune, și cea mai mare parte din populațiunea inteligentă de origine bulgară este lipită cu inima de țera noastră.

România convine omenilor inteligenți, și cunosc proprietarii mari, cari, se mândresc, deși sunt Bulgari,

de a dăce, că sunt cetățeni români; însă nu sunt toți așa din cauza propagandei, care se face din afară.

În Tulcea mai ales, acolo este un centru de agitațiune, care tulbură foarte relațiunile noastre și care tinde încet încet a înăspri relațiunile noastre cu Bulgaria. D-lu ministru al instrucțiunii publice trebuie să aibă la cunoștința sa, că prin școlile bulgăresci chiar sunt cărți școlare în mâna școlărilor, și în care se declară cum că Tulcea, cum că Constanța, cum că Medjida sunt orașe bulgăresci. D-lu ministru cred că are raport, și nu unul, ci mai multe, în această privință. Avem dăr totuși dreptul să căutăm prin bună înțelegere să înlăturăm aceste diferende, care astăzi sunt mici, dăr care mâine pot să fie mari. Noi avem dreptul să ne așteptăm dela Bulgaria la o bună cugetare pentru noi; căci, când ne uităm la omenii însemnați cari astăzi jăcă roluri mari în Bulgaria, unii au primit ospitalitatea noastră în țera aci, și cei mai mulți au primit chiar cultura lor în școlile noastre; avem dăr dreptul să comptăm pe bune simțăminte ca să ajungem, și trebuie să ajungem la strânsă și bună vecinătate. Avem acestu drept cu atât mai mult, că guvernul nostru, o recunoșc, a pășit în timpul nenorocit al conflictului cu Serbia o atitudine cu totul binevoitoare.

Din dieta Ungariei.

În ședința dela 10 Decembrie a dietei ungurești, între oratorii, cari au vorbit contra prelungirii mandatului de deputat dela 3 la 5 ani, a luat cuvântul și deputatul Petru Truța. Ță pe scurtu sensul vorbirii;

Deputatul Truța susține, că prelungirea mandatului dietalu vătămă adăncu suveranitatea poporului. Fără îndoială, legile electorale de astăzi atât după materia cât și după formă sunt foarte defectuoase și sunt incompatibile cu un stat constituțional-liberal. Nu înțelege aci durata mandatului, ci acea stare abnormală, că într'o țera, pentru o dietă se aleg deputați în două feluri, și anume: pe baza articolului de lege XXXIII din anul 1874, în Ungaria într'un chip se aleg deputații, în Transilvania într'altu chip, adică: censul dreptului de alegere în părțile ardelenne de 3, 4, 5 ori mai mare ca în părțile ungurene; după censul din Ungaria, la sute de mii s'ar urca numărul acelora, cari ar avea drept de alegere, în Ardeal însă nu se trec în registrul alegătorilor. Până când guvernul nu așterne un proiect de lege electorală pe baza egalității și a moralității, până atunci el nu va primi nici în general proiectul de față, ci votă pentru propunerea lui Iranyi cu acea modificare, ca guvernul totdeauna să propună și reușirea legii electorale. (Aprobări.) (Iranyi respinse proiectul și propuse, ca abuzurile electorale să se judece la Curia er nu de camera, și votarea la alegerea de deputați să fiă secretă.)

Prim-ministrul Tisza nu vrea să reflecteze antevorbitorului, pentru că acesta în cuvântarea sa nu s'a mărginit decât la articolul 33 de lege din anul 1874, care însă astăzi nu este la ordinea zilei și nici nu este în dezbateri (aprobări în drepta) și nu e consultat a aduce în legătură legi existente și votate de mult cu modificarea altor proiecte de legi. (Aprobări.)

Minunat ministru! Răspunde la toți, apoi s'o potrive ori nu, destul că păpușile aprobă.

În ședința din 12 Decembrie a vorbit și deputatul național V. Babeșu la cestiunea prelungirii mandatului:

Vincentiu Babeșu, — scrie „Egyet.“ — polemizează în contra declarațiunii ministrului președinte, că votarea secretă ar fi una din cele mai periculoase instrucțiuni din punctu de vedere alu ideii de stat maghiar. Oratorul o negă. După aceea vorbește despre jurisdicțiunea Curiei în afaceri electorale și e în contra celor ce nu o aprobă. D-lu Babeșu dăce, că deși aprobă motiunea lui Iranyi Danielu, cu amendamentul făcut de Truța, totuși ține de mai bună motiunea făcută de Szilagy Dez-o. Dăr nu se îndestulesc numai cu aceea, ca unele defecte apăsătoare să fiă prevădute în lege, și din această cauză face la motiunea lui Szilagy următorul amendament: „Comisiunea ce este a se esmite să fiă îndrumată totdeauna a se ocupa și cu acea cestiune, că ore n'ar fi consultat a curma acea stare întortochiată, după care prin excepționala lege electorală a Transilvaniei, majoritatea preponderantă a poporului este eschisă din cadrulu vieții constituționale, o lege, care nu se împacă cătuși de puțin nici cu ideea unui stat unitar și modern, nici cu îndreptățirea egală a cetățenilor; totdeauna propune reforma legii electorale. (Motiunea lui Szilagy este: Să numescă camera o comisiune de 21, care să propună străformarea legii electorale, adică să se aducă legi, prin care s'ar împedea influența cortesilor, prin corupțiă, bețiă etc., asupra alegătorilor.)

SCRILE ȚILEI.

Ni se scrie din Deva, că ministrul de interne Tisza a dat o ordinațiune către toate oficiile administrative, prin care le poruncesc aspru, ca să oprăscă purtarea oricăroru însemne străine, fiă măcar și nemțesci, precum tricolorul la orolage, la pălării ș. a. Contravenienții se voru pedepsi cu 15 zile arest și amendă până la 100 fl. — Amar se înșală ministrul-sobol, dacă crede că înlocuind legile prin ordonanțe nesărate va „ferici“ țera.

—0—

„Luminătorul“ scrie, că în săptămâna trecută au fost suspendați din oficiu judele comunal Damaschin Carabașiu din Belinți și cassarul Stefanu Hațieg, pentru că acestia, la însărcinarea primăriei și reprezentanței comunale, au plătitu onerariul de 480 fl. avocatului, care a apărăt cu succes drepturile comunei față cu erariul. Să se noteze bine, că adunarea comitatensă scia de acesta, fiind că primăria și reprezentanța comunală din trecut hotărise acesta, prin urmare cei suspendați, cari au ajuns la restaurațiune în fruntea comunei, trebuiau să esecute acea hotărere. Dăr vice-comitele a găsit cu cale să suspendeze și să tragă în cercetare disciplinară, pentru că avocatul apărător e român și pentru că comuna, punând mâna pe pământurile erariali, le-a arădat eschidând pe jidanii, cari voiau să șă vère cōda și în comuna Belinți. Eată că ești „nepatriot“, îndată ce cutezi să apăr drepturile poporului român, și stăpânirii nu'i place asemenea lucruri.

—0—

Se scrie din Bistrița către „S. D. Tgbl.“: „Următorea interesantă întâmplare, care a dat în zilele din urmă mult de vorbă aci, merită să fiă cunoscută și mai departe. E cătuva timp de când magistratul din Dresda s'a adresat autorităților de aci, ca să obțină pentru profesorul Leo Hofrichter ce locuesce acum acolo, er mai înainte fusese în Bistrița, un pașaportu generalu trebuinciosu călătoriloru sale în străinătate. Oficiul solgăvirăescu de aci trimise pașaportul la Dresda,

FOILETONU.

O privire asupra trecutului și presintelui Românilor din opidul Codlea.

(Urmare).

Casurile de mōrte, precedate de bōle dela 1866—1884 inclusiv.

Caracterulu bōlei.	ANII.											Nr. casurilor.				
	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	1875	1876					
Anghină						1	21	6	4	14	8	18	2	3	1	78
Aprindere de plumăni	3	6	7	3	7	13	12	15	9	12	14	10	13	5	4	138
Aprindere de stomachū	2	2	1	1				1	1			1	4	2	3	19
Aprind. de pelița cōstelorū									1							2
Aprindere de mațe														1		1
Aprindere de ficatū															1	1
Aprindere de rinichi															1	1
Aprindere de creeri																2
Aprind. de pelița pântecelui																2
Morbulu apei	4	2	3	1	3	5	1	1	2	3	3	2	2	1		33
Bētrānețe (Slābire)	5	4	5	7	5	3	5	4	2	7	4	7	8	2	4	88
Bātae de inimă					1											1
Catarinā de plumāni							1	1	1		2	1	1			8
Colerina								1								1
Curgerea sângelui					1					1						3
Damla-gutā (Apoplexiā)													1			1
Infirmitate nou născuților	5	4	3	5		4	2		1	3	2	7	10	10	11	97
Epilepsie																1
Frasū		3	7	6	3	1									2	23
Frigurī	3	4	5	2	1	1	5		2			3				26

Gălbinare																	2		
Născuți prea timpuriu		2	3	4					2	1	1						18		
Periclități	3	2		1						1	1	1	1	1			12		
Oficiă			4	1	1				3	4	1	1	3	3	1	2	26		
Șarlachū (Scarlatina)										1				6	3		14		
Siphilis										1							2		
Splină										1	1						2		
Tuse convulsivă			5	4										1	5	2	18		
Tifusū	4	4	5	10	4	3	3	1	1			2	3	1	4	3	48		
Urđinare					1	2					8		2		2	2	19		
Uscătură	3	2	4		2	1	3										18		
Versatū		3	110	1						123			6	1	3	3	57		
Șoldinā (Rheumatismū)											1			1			4		
	31	32	42	52	33	36	42	58	49	30	28	45	41	61	34	38	41	37	31

Notă la tabela de mai sus. ad. 2. (Aprindere de plumăni) Causa e neingrijirea în contra schimbării temperaturii espunerea la aer în stare obosită și asudată. ad. 17. (infirm. nou născuți.) Nutrițiunea slabă a mamelor și munca cea continuă. ad. 30. (urđinare) Măncare de pōme necōpte și legumī crude (crastaveți) ad. 32. (versatū) Bōle lipiciose capētă omenii și mai ușorū prin umblarea dela unul la altul și prin transportarea bōlei, decī este de lipsă a păzi cătu se pōte izolarea bolnavilor.

Preoții gr. or. români din parochia Codlea dela an. 1783 până la 30 August 1885.

1. Ioanū Boerū din Venetiā inf. (comit. Făgărașū) dela 1763—1783, calificatiunea necunoscută. 2. Ioanū Ilea a. Popoviciu din Codlea (comit Brașovū) 1783—1811 cualif. necunoscută. 3. George Ilea a. Popoviciu din Codlea cual. nec., 1812 Iun. 6 până la 1828 Nov. 26. 4. Petru Vladū a. Orzanū din Vlădeni (comit. Făgărașū) cual. nec., 1828 Nov. 30.—1866. 5. George Pascu din Codlea cual nec., 1844—1845 servindū ca capelanū a comisū furtū de banī și a emigratū în Romānia. (Va urm.)

bine înțelesu cu adresa maghiară. După câțva timp se începu scrisoarea înderētū cu observarea: „Nu se pōte da la destinațiune.“ Mare fū mirarea solgăbirēscă și o trimise din nou, dēr recomandatā cu adresa totū în limba maghiară. După optū țile, scrisoarea sosi ērā în Bistrița cu observarea: „După câtū scimū noi, aci nu există nici o reuniune boemēscă cu asemenea nume;“ ēr deasupra se citește: „Deōrece adresa nu e scrisā în tr'o limbă cunoscutā de toți (limbā a lumii), e cu neputință sē se dea la destinațiune.“ Inapoiatī mai suntū și Germanii cu „civilizațiunea!“

—0—

Solgăbirēlū din Dunavecse, comitatul Pestei, a pătīt'o cu șovinismul sēu. Acestū solgăbirēu cu numele Alex. Halasy primindū țilele trecute dela comanda pieței c. r. din Pesta o hārtiā în limba germanā, prin care era rugatū de a trimite la Peșta unū protocolū ce s'a luatū despre sinuciderea unui husarū c. r., a rēspunsū cu: *Nix daitși!* și a cerutū sē i se adreseze rugarea în limba maghiară. Comanda pieței din Peșta s'a jālūtū la comandantul superiorū br. Edelsheim Gyulai, și acesta ērāși s'a plānsū totū în limba germanā la ministeriul de interne, declarāndū că comanda pieței din Pesta nu e datōre a se adresa cātrā oficiile țērii în limba maghiară și cerēndū ca sē fiā adusū la ascultare solgăbirēlū. Ministrul de interne a și implinitū acēstā cerere scriindū viceșpanului, că solgăbirēlū din Dunavecse n'a procedatū corectū. — Deputații din opozițiune voiescū sē interpeleze pe ministru în acēstā cestiune.

—0—

Caracteristicū pentru tenacitatea cu care Cehii își apērā dreptul lorū de limbā este următorul casū: Reuniunea cehicā din Vișehradū a primitū de Crăciunū din casa privatā împērātescā unū darū de 50 fl. „Pokrok“ spune, că la petițiunea cehicā a sositū unū rēspunsū germanū. Mai mulți membri voiau decī, ca și chitanța sē se dea în limba germanā, dēr s'a încinsū o mare luptā între membrii, și în cele din urmă darulū împērātescū s'a achitatū în limba cehicā.

—0—

Inmormēntarea Regelui Alfonso XII alū Spaniei s'a sēvērșitū Sāmbătā în 12 l. c. cu pompā mare. La ceremoniā au fostū de față 2000 de persōne oficiale și 800 persōne invitate. Biserica oferea o privilese grandioasă. Cea mai mare parte dintre invitați n'au încăputū în bisericā, care era plină de lume. Au fostū de față 38 de Archiereii, serviciul funebrelū l'a sēvērșitū arhiepiscopul de Madridū. Nenumērate cununī acopereau cosciugulū.

Comedia patriotică din Imbuzū

Din tract. protop. alū Secului, 10 Decemvre n 1885.

Domnule Redactorū! Nu trece nici o țī, în care sē nu vedemū aplicāndu-se în deosebite moduri mēsurile escepciōnale, de șnsū dictate — însă nu și esplicate — conducētorilorū administrațiunei politice contra nōstrā.

O astfel de mēsurā a aplicat'o și faimosulū jude de adm. *Mayr* contra preoțiței și docențilorū din tractulū Secului, chiarū în țīua „prea mārēri“ ministriului președinte.

Nu voiu pe largū a vē reținea dela ocupațiunea-vē sublimā și a vē amārī cu atari amārāciuni țīlnice, decâtū pe scurtū voiu trece la descrierea țīlei de 29 Noemvre a. c., pentru inteligința acestui tractū întrū adevērū escepciōnalā, și anume: a combate — și decā va fi de lipsā și cu documente oficiōse — faima calumniātoare colportatā în o telegramā din Clușiu la 4 Decemvre n. și publicatā în „Pester Lloyd“ și în „Magyar Állam“ despre adunarea ținutā în comuna Imbuzū, tractulū Secului.

Conformū instituțiunilorū bisericeii nōstre gr. cath. și mai de curēndū a constituțiunilorū Sinodului diecesanū, ținutū în Gherla la 12—14 Noemvre 1882, preoțiței i s'a impusū ținerea a 2 conferințe preste anū. Astfelū și noi preoții acestui tractū în totū anulū ne-amū ținutū de sântā datorință aceste conferințe de odatā cu aduțările reuniunei docențiale — tractuale — a le ținea.

Protopopolū nostru m. ou. d. *Vasilii Pușcariu* consciu de chiamarea sa, convocāndū adunarea — ca și celelalte tōte — fără insinuare la jud. de adm. — și încă pe o țī atātū de „glorificatā“ adecā pe 29 Noemvre n. c. . . în parochia Imbuzū, dintre trei solgăbirēii, ce se aflā pe teritorulū acestui tractū, doi Maghiari și unū Cehū, numai d-lui *Mayr* nu i-a venitū bine la vocetelā, ca noi se fimū în Imbuzū, și nu în Pesta cōadunatī, și din acēstā causā „vitezulū“ solgăbirēu (care până în anulū trecutū ca notarū cercualū a trăitū în cele mai cordiale relațiuni cu preoții din giurū, ba la doi le-a fostū și nānașū de cununiā, — veđi Dōmne, — ca mai tare sē-i pōtā cāștiga în favōrea intereselorū sale și pentru promovarea la care astāđī a ajunsū) sub pretestū, că adunarea n'a fostū insinuatā, numai decātū înrebuintāndū — prin doi gendarmi — mēsurile escepciōnale, ne-a disolvatū adunarea; ba și la prāndulū pre-

gātītū la masa ospitalā a veteranului preotū localū on. d. *Ioanū Cheresteșiu*, sub responsabilitatea protopopului, *numai în prezența și sub pađa baionetelorū amū pututū participa.*

Ecā dēr istoriculū fabricatei „Irredente romāne,“ rēspānditā în „Magyar Állam“ Nr. 335 și a „inștrunirei secrete“ din „Pester Lloyd“ precum și comedia patrioticā

Apoi ce sē mai țief despre cei „chetați“ de a rēspāndi civilizațiunea în Orientū, când noi în patria strābunā, astfelū suntemū prigonitī, și împedecați dela orice pasū făcutū spre progresare, numai și numai din șimpla causā, că atunci când ne-au legānatū mamele nōstre, n'au țisū „halgas,“ ci au țisū „tačí.“

În urmă atragū atențiunea confrāților tractuali, de-a se feri de amiculū lorū vechiu, pentru că schimbāndu-se situațiunea, acela se ține de adagiulū „Hones mutant mores,“ ēr de societāțile patrioțilorū de monopolū sē se ferēscā ca de focū.

Unū preotū romānū.

† Grigore Alexandrescu.

În nōptea de Lunī 25 Noemvre spre Marți, sēptēmāna trecutā, a încetatū din viēță poetulū și fabulistulū ilustrū alū Romāniei, *Grigore Alexandrescu.*

S'a nāscutū în Tergoviște, în 22 Februarie 1810. Studiile și le-a făcutū la liceulū Sf. Sava în Bucuresci. În etate de 18 ani intrā în armatā și după cāțiva ani fū înaintatū la gradulū de căpitanū. Demisionāndū din oștire, înlocui sabia cu condeiulū, pe care îlū mānuā c unū talentū neintrecutū în satirā și fabulā.

Trecutū prin școlā naționaliștā a lui *Lazarū* și *Eliade*, biciui fără milā vițilulū și relele de care suferea țēra. Mai multe satire îndreptate în contra Rusiei și Turciei, careși disputau dictatura în principatele romāne îlū aruncarā în temniță, și la 1848, când Rușii intrarā în Romānia, *Alexandrescu* fū internatū la mănāstirea *Plumbuita*, unde se mai aflau închiși și alți mari patrioți considerați ca primejdioși guvernului rusū. Scāpatū din închisōre și de exilū, *Alexandrescu* scrisese acele bucāți celebre, ca „*Boulū* și „*Vițelulū*“, „*Dulāulū* și „*Cāțelulū*“, „*Rēsbunarea șōrecilorū*“ ș. a., care suntū monumente de literaturā și satirā, create pentru tōte timpurile și pentru tōte societāțile.

Elū a ocupatū și funcțiuni înalte în statū, precum membru alū Eforiei spitalelorū civile, membru în comisiunea centralā în *Focșani*, lāsāndū multe urme de îmbunātāțire în amēndouē aceste funcțiuni. O singurā țī a fostū și ministru sub *Alexandru Ionū I (Cuza)* și a nume la ministerulū de finanțe. Chematū însă sē depunā jurāmētū, refusā țicēndū: „Se vede, *Māria Ta*, că n'a mai rēmasū nici o lirā în visteria, de vreme ce recurģi la *lyra* unui poetū pentru ministerulū financelorū.“

De vr'o 10 ani trāia *Grigorie Alexandrescu* retrasū, nevoindū a mai sta în relațiuni cu nimenea. O bolā de peptū de care suferea de mulți ani îi curmā țīlele. Mōrtea lui este o mare pierdere pentru țērā și literaturā, lāsāndū pentru acēstā din urmă mai cu sēmā unū golū, care cu greu se va umplea.

Fiā'i țērīna ușorā și elū în veđi neuitatū!

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.“)

BELGRADŪ, 14 Decemvre. — „*Lloyd*“ primesce scirea, că *Regele Milanū* a declaratū, că numai într'unū casū de trebuință estremā se va despārți de cabinetulū *Garașanin*. Se sperā în urma acēstā, că neînțelegerile din sīnulū cabinetului vorū fi aplanate în curēndū.

SOFIA, 14 Decemvre. — Prințulū *Alexandru* a depeșatū înaltei Pōrte, că considerā misiunea lui *Madjid-pașa*, care a fostū trimisū de Sultanulū ca sē intervinā în numele acestuia la încheierea pācii, ca superfluā, deōrece *Bulgaria* are a pretinde dela *Sērbia* numai despāgubire de rēsboiu, de aceea este îndreptățitū a negociā directū cu acēstā. Cu tōte astea asigurā prințulū *Bulgăriei*, că e gata a primi pe delegatulū *Turciei* și a discutā cu dēnsulū situațiunea generalā.

DIVERSE.

Fecunditate rarā. — Ȋiarulū „*Roma*“ scrie o istoriōrā cu greu de cređutū despre o țērancā din *Apuea*, anume *Maddalena Granata*. Acēstā femeēā a nāscutū 62 de copii, dintre carī 59 suntū băețī. La nāscerea antēiā a fostū de 28 de ani și a nāscutū unū băiatū; a a doua nāscere 6 copii (gemeni), la a treia 5, după aceea 3, mai țārđiu 2 fetițe și c. l. Dela 25 Octomvrie 1873 până astāđī a nāscutū 39 de copii. În viēță suntū

22. Femeēa e în deplinā sānētate și în 25 Noemvre a. c. a mai nāscutū 4 copii (gemeni).

* *

Unū nebuñ în Quirinālū. — În țīlele trecute unū artilleristū a intratū neobservatū în *Quirinālū* și s'a ascunsū într'o anticamerā apropiatā de biuroulū regelui *Umberto*. Unū cāmārarū observēndu-lū, l'a întrebātū, că ce cautā. Artilleristulū a îngrāmāditū vr'o câteva frase neînțelese. Cāmārarulū observēndū, că artilleristulū e camū smintitū, s'a încercatū a-lū da afarā, acela însă nu s'a lāsātū și o luptā desperatā s'a începutū între ei. Sgomotulū strābātēndū și în curte, s'au grābitū mai mulți a înfrāna sēlbātācia nenorocitului artilleristū și a-lū da n mānile poliției. Când cāmārarulū l'a întrebātū din nou, că ce cautā în palatulū regelū a scosū din buzunarulū sēu o funia, țicēndū: „Cu acēstā voiu sē sugrumū pe regele *Umberto*.“

* *

Prințulū de coronā germanū și pantofărița. — În țīlele trecute principele de coronā germanū cu soția sa plimbāndu-se pe șoseaua *Sieges* din *Berlinū* se ntelnescū cu o babā, care ducea cu sine unū coșū încărcatū cu pantofi. Princesa de coronā a oprit'o în cale și țise: „Ce pantofi frumoși!“ — „Ei! decā suntū frumoși dōmnā, atunci cumpērāți o pāreche, pantofii suntū bunī și ținū caldū,“ rēspunse baba, care nici n'a presupusū cu cine are de a face. Princesa și-a intinsū māna în coșū și și-a scosū o pāreche de pantofi domnesci, întrebāndū „Cātu-i prețulū acestora?“ — „Fiindcā ađi tōte lucrurile suntū eftine, ți-i dau cu 65 de pfenigī.“ — „Ah, suntū fōrte eftini“, rēspunse princesa de coronā, ēr prințulū visitāndū pantofii cam serioșū, întrebā pe babā: „Dēr și pe stradā potū umbla cu ei?“ — „O, bunulū meu domnū“, rēspunse baba, „asta nu te sfātuescū, însă 'ți recomandū sēi întrebuintēzi în casā, că suntū fōrte frumoși și nu facū nici unū sgomotū.“ Prințulū de coronā scōse unū talerū împērātescū din portofelulū sēu și-lū dete babei. Baba privi confusā la cumpēratorū și-i pārea rēu, că nu-lū pōte schimba. „Fie talerulū alū d-tale, nu trebuie sē 'mi dai nimicū înderētū“, țise prințulū de coronā. Princesa de coronā făcū semnū valetului, căruia i-a datū pantofii sē-i ducā în trāsūrā. Numai acum observā baba, că are de a face cu membrii casei împērātescī și intorcēndu-se la princesā, esclamā: „Dōmne Dumneđeulū meu, d-ta dōmnā ești dōra împērātesā?!“ — „Nu, nu suntū împērātesā“, rēspunse princesa cu unū surisū binevoitorū și s'a depārtatū cu soțulū ei. Poporulū, care se adunā în jurulū femeiei i-a cumpērātū toți pantofii babei. Baba în bucuria ei se duse în bucātāria publicā cea mai apropiatā și dōmnelorū, care îngrijeau de ordine și curățeniā, le enarā întēmplarea, neavēndū nici o grijā de coșulū sēu unde-i era portofelulū cu banii. *Pungașii* îi furarā banii, și biēta babā era desperatā. Auđindū despre acestū furtū dōmnele aristocrate din *Berlinū*, au făcutū o colectā pentru ajutorulū babei.

* *

O familiā între mōrte și viață. — La 1 Decemvre eșindū din albiā *Crișulū albū*, o mōrā din apropierea satului *Pleșcuța* (com. *Aradū*) fū luatā de valuri. *Morarulū* cu femeia sa și cu patru copii ai sēi și-au aflatū scāparea într'o rāchitā din apropiere, unde petrecurā o țī și o nōpțe între mōrte și viēță, în cea mai desperatā stare. După ce apa a scāđutū puținū sub rāchitā a rēmasū o micā insulā. Bieții omenī dāndu-se josū, își făcurā focū și așteptau sē le vinā vr'o scāpare din astā stare strimtoratā. Peste trei țīle în sfērșitū, trecēndū vr'o cāțiva țērani pe acolo, i-au scāpatū cu mare anevoiā pe bieții nenorociți, între carī era și unū copilū încă la sīnū.

* *

Evreulū și pe Iehova înșelā. — Fiica unui *Evreu* era greu bolnavā. Tatālū sēu în desperare promisese lui *Iehova*, că-i va sacrifica prețulū unei vaci, decā îi va însānētoșa fiica. Nu trecuse multū și ea se făcū sānētōsā. Acum începuse bētrānulū *Evreu* a se pune pe gānduri. Elū nu voia nici sē calce promisiunea făcutā lui *Iehova*, dēr nici prețulū vacii nu se îndura sē-lū sacrifica. În cele din urmă elū se cugetā sē ducā vacā la țērgū, dēr ducēndu-se pusese subțīorā și unū cocoșū. „Ce cerī pe vacā?“ — „50 cr.“, rēspunse *Evreulū*, dēr vaca nu se pōte vinde fără de cocoșū, ēr cocoșulū face 50 fl. *Evreulū* sacrificase prețulū vacii de 50 cr., ēr prețulū cocoșului în valure de 50 fl. îlū ținuse pentru sine. *Evreulū* înșelase chiar și pe *Iehova*.

Cursulū pieței Brașovū din 12 Decemvre st. n 1885

Bancnote romānesci	Cump.	8 46	Vēnd.	8 51
Argent romānesc	„	8 40	„	8 46
Napoleon-d'orī	„	9 95	„	9 99
Lire turcesci	„	11 20	„	11 39
Imperiali	„	11 20	„	11 30
Galbeni	„	5 94	„	5 97
Scrisurile fonc. „ <i>Albina</i> “	„	100 50	„	101.—
Ruble Rusesci	„	122 50	„	123.—
Discontulū	„	7—10	„	pe anū.

Editorū : *Iacobū Mureșianu*.

Redactorū responsabilū : *Dr. Aurel Mureșianu*.

Cursul la bursa de Viena

din 12 Decemvre st. n. 1885.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including interest rates and bond prices.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 30 Noemvre st. v. 1885.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including interest rates and bank notes.

Advertisement for LE HOUBLON cigarettes, featuring the brand name and manufacturer information.

Nr. 397-1885.

(2-3).

Edictu.

Diocletianu Cimonea din Campeni, care inca in anul 1879 dupa o convețuire scurta abea de patru luni a parasitu din reutate si necredinta pe legitima-i sociã Elena Caciuru din Valea Lupșiei in povarata cu unu pruncu, nesciindu-i-se locul ubicatiunei sale; prin acesta se citeđa, ca: in terminu de 1 anu si 1 di dela antea publicare a acestui edictu, se se presenteze la subscrisulu foru matrimonialu cu atat mai vertosu, caci la din contra se va suscepe si pertracta procesulu divorțialu si in absenta lui, substituindu-i-se unu curatoru ad actum.

Zlatna, 6 Decemvre 1885.

Oficiulu protopopescu gr. cat. alu Roșiei montana ca foru matrimoniale de 1. instanța.

Ioanũ Laszlo,

v.-protopopu și președ. forului tractual.

Nr. 14046-1885.

PUBLICAȚIUNE.

In sensulu statutului de hotaru alu comitatului Brașovũ, aprobatu de Inaltulu locu, are se se alegã cu majoritate de voturi pentru hotarul Brașovului, din senulu posesorilor de pãmentu de pe acesta hotaru, o comisiune pentru supraveghierea hotarului constatãtoare din 9 membri pentru durata de 3 ani.

Fiecare posesoru de pãmentu pôte fi alegëtoru in urmãtoarea proporțiune:

Posesorulu dela 1-5 jugãre are 1 votu, posesorulu dela 6-10 jugãre are 2 voturi, posesorulu dela 11-20 jugãre are 3 voturi, posesorulu dela 21-30 jugãre are 4 voturi, posesorulu dela 31-40 jugãre are 5 voturi.

Spre scopulu esecutãrei acestei alegeri se statoresce

o adunare a posesorilor de pãmentu, pe 21 Decemvre 1885, inainte de prãnzu la 8 ore in casa sfatului din piața.

La acestã adunare si alegere potu ca se participe numai posesorii de pãmentu de pe hotarul Brașovului, si acei, cari voiescu se participe la acestã adunare, au ca se legitimeze ca posesori de pãmentu inaintea comisiunei, aflãtoare in amintita zi dela 8-11 ore in casa sfatului, prin ascernerea estraselorũ cartilorũ funduare, libele de posesiune seu alte documente, precum: contracte de cumpãratu, carti de mpãrtãla dãndu-se pe basa acestorũ documente fiecãru alegëtoru din partea comisiunei unu certificat de alegere, pe lângã amintirea numãrului de voturi, ce i se compëtũ.

Acestu certificat de alegere indreptãtesce dupã aceea pe fie care, care se afla in posesiunea certificatului, ca se participe si se-și de voturile in ședința posesorilor de pãmentu ce are se se țina in casa sfatului din piața in aceeași di dela 11-12 ore inainte de prãnzu eventualmente dupã prãnzu dela 3-6 ore.

Corporațiunil si femei își potu esercita dreptulu de votu prin plenipotentiãl; minorenii si acei de sub curatelã prin epitropiiloru.

Brașovũ, 5 Decemvre 1885.

Mugistratulũ orãșenescu.

Mersulu trenuriloru

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statũ reg. ung.

Large table showing train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuș. Includes columns for train types, times, and stations.

Nota: Orele de nopte suntũ cele dintre liniile grõe.

Tipografia ALEXI Brașovũ.